

Atles federal

Als cinc continents hi ha territoris nacionalment organitzats sota la fórmula del federalisme. Nigèria, Índia, Malàisia, Austràlia, Veneçuela, Mèxic, els EUA i l'URSS, són alguns dels principals. Districtes, 'länder', cantons o repúbliques, qualsevol fórmula serveix per a enfortir la identitat.

Vicent Partal

La setmana passada el Senegal i Gàmbia decidiren trencar la confederació que els unia des de 1982. Senegàmbia tornà a deixar pas als vells països. Poques hores abans, el Partit Comunista de la Unió Soviètica discutia com encarrilar l'actual federació cap a fórmules més innovadores. L'estat federal, doncs, viu també les seues convulsions. Arreu del món.

A l'Àfrica només hi ha un estat federal: Nigèria. Però hi ha alguns estats —com el Camerun o Tanzània— que ho van ser en el seu temps i han deixat de ser-ho. El traçat de les fronteres africanes és hereu del colonialisme i això provocà que hagueren de mesclar-se poblacions molt distintes en un pri-

mer moment de la independència.

A Amèrica adopten fórmules federals Brasil, els Estats Units, Mèxic i Veneçuela. Tots tenen en comú el seu extens territori (entre els 32 més grans del món) i la pràctica absència de problemes nacionals. Per tant, cal deduir que en aquests casos el federalisme representa més una forma, que es creu més eficaç, d'administració pública, que no una manera de solucionar conflictes nacionals.

La República Federativa del Brasil és constituïda per 23 estats, 3 territoris federals i 1 districte federal. Cada estat redacta la seua pròpia constitució, però aquesta ha d'adequar-se a la brasilera. Els estats poden unir-se entre ells (Rio i Guanabara ho feren el 1975), o trencar-se.

Els Estats Units de Nord-amèrica

són 50. Cadascun d'ells elabora una constitució que reconeix explícitament que l'autoritat deriva del poble de l'estat i no del Congrés dels EUA. Tots els estats són regits per un governador, un Parlament bicameral (excepte Nebraska que només té una cambra) i una administració de justícia pròpia. El poder dels distints estats és molt gran. Fins i tot una part de l'exèrcit, la Guàrdia Nacional, està a les ordres directes del governador, i no del president dels Estats Units.

Els Estats Units Mexicans són 31 més un districte federal. Cada estat té dret a imposar els seus propis impostos i a legislar sobre matèries pròpies. És regit per un governador triat cada sis anys. Cada estat té un Parlament unicameral renovable cada tres anys. En la pràctica, a Mèxic, el control central és molt fort —sobretot a través del partit en el govern, el PRI, que domina completament la vida pública.

Finalment, hi ha la República de Veneçuela, amb 20 estats i 4 àrees federals, entre les quals la capital, Caracas. Cada estat té poder legislatiu i executiu propi, però no té cap poder judicial autònom.

A Àsia els estats federals són tres: els Emirats Àrabs Units, l'Índia i Malàia-

OCTUBRE-89

contra l'agressió espanyola

MANIFESTACIÓ PER LA TV3

dissabte, 7 d'octubre
6 de la vesprada
plaça de Sant Agustí,
ciutat de València

**Acudeix a defensar la llibertat
i la dignitat del nostre poble**

Sortida d'autobusos des de Barcelona. Tel. (93) 3017235.

sia. En el cas dels Emirats i de Malàisia la federació ve motivada sobretot per criteris pràctics, perquè els seus integrants són països molt petits amb afinitats entre ells.

Els Emirats Àrabs Units són set estats, governats conjuntament pels seus soldans. Entre altres particularitats d'aquesta peculiar monarquia federal hi ha el fet que el cap de l'estat —és a dir, el monarca— és escollit pel Consell Suprem i pel Parlament.

També el president de Malàisia (que rep el pompós nom de cap suprem de la Federació) és escollit pels representants dels 9 estats malais. Governa per un període de cinc anys. Les pràctiques polítiques occidentals són prou desconegudes en aquest país, que en realitat és una federació de taifes regides per un soldà o per un rajà en la majoria dels casos.

El cas de la Unió Índia és diferent. Primer que res per la seua enormitat —és el segon país més poblat del món, amb 750 milions d'habitants. Però també perquè el federalisme a l'Índia busca solucionar els importants problemes nacionals del país (cosa que no sempre aconsegueix, com ho demostra la independència consolidada del Paquistán o de Bangla Desh). L'Índia està formada per 22 estats i 9 territoris. Tots els seus governadors són nomenats directament pel president central. Sis estats tenen un Parlament bicameral i la resta el tenen unicameral. En alguns estats indis hi ha forts moviments nacionalistes partidaris de la secessió.

A Oceania hi ha Austràlia, una monarquia federal que té per cap la reina d'Anglaterra. És ella també qui nomena els governadors dels sis estats. En general pot dir-se que a Austràlia els estats tenen un poder residual respecte al que emana de la Commonwealth australiana.

Queden els països federals europeus. Aquests són la República Federal Alemanya, Àustria, Txecoslovàquia, el Regne Unit, Suïssa, l'URSS i Iugoslàvia. En la majoria dels casos el federalisme ve determinat per les fortes tensions nacionals que hi ha o que podrien crear-se. Potser les úniques excepcions a aquesta tesi són la RFA i Àustria.

En la República Federal Alemanya hi ha 11 *länder*, un dels quals és Berlín Oest. El govern federal es reserva les competències d'afers estrangers, drets ciutadans, duanes i acords econòmics amb l'estranger, trànsit aeri i ferrocarrils, correus i telecomunicacions, estadístiques, registre de marques, policia federal i navegació marítima. La resta

queda com a competència de cada estat.

A la República austríaca hi ha nou estats, cadascun amb una assemblea parlamentària. Però el poder del govern central és fort. La cambra alta del Parlament austríac representa directament aquests estats davant el govern central.

En el cas suís, més que de federació cal parlar de confederació, la Confede-

ra es basa en nacions que no sempre tenen interessos comuns.

També Txecoslovàquia es basa en dues nacions. Segons la Constitució de 1969, el país està format per dues repúbliques, la dels txecs i la dels eslovacs, iguals en dret. Cada república és administrada per un consell nacional que delega en algunes matèries (afers estrangers i constitucionals, defensa i decisions econòmiques importants) en

Als Estats Units l'autoritat deriva del poble de cada estat i no del Congrés dels EUA.

deració Helvètica. Aquesta està formada per 23 cantons. Tot i que les competències d'aquests no són massa distintes de les dels estats alemanys hi ha un factor distint: la sobirania rau en els ciutadans de cada cantó i no en l'estat central. Malgrat això, aquest té una sèrie important de competències que inclou, a més de les que són tradicionals en aquests casos, la creació d'universitats o la construcció de les autopistes.

En el cas de la República Federal Socialista de Iugoslàvia cadascuna de les sis repúbliques que la integren té la seua pròpia constitució i tres cambres parlamentàries. La Lliga dels Comunistes (que és el nom que adopta el partit comunista) no té estructura federal. També hi ha dues regions autònomes dins Sèrbia. Precisament el conflicte ètnic esdevingut en una d'elles, el Kosovo, ha posat de relleu la gran tensió existent: a Iugoslàvia l'estat federal es

un consell federal format per representants dels dos consells nacionals. L'estat reconeix, a més, l'existència de minories nacionals poloneses, alemanyes, ucraïneses, russes i gitanes.

Queda el cas de l'URSS. La Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques és formada per 15 repúbliques sobiranes que conserven el dret constitucional a la separació (en la pràctica, però, la sobirania republicana és constantment limitada des de Moscou). D'aquestes repúbliques hi ha dues —Bielorússia i Ucraïna— que tenen representació pròpia davant l'ONU, i una —Rússia— que és federal ella mateixa. A un nivell inferior hi ha les repúbliques autònomes (20), les regions autònomes (8) i les àrees autònomes (10).

La nova situació política ha desencadenat una allau de reivindicacions de les repúbliques que arriba a les demandes de canvi de fronteres o l'establiment de monedes pròpies. □